

Гагарін Микола

*к. пед. н., доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ ШКОЛИ

Реформування вітчизняного освітнього простору потребує вдосконалення процесу цілісного розвитку та виховання учня.

У концепції Нової української школи наголошується на необхідності впровадження засад педагогіки партнерства: спілкування, взаємодії та співпраці між учителем, учнем і батьками, як рівноправними учасниками освітнього процесу; зокрема, використання методу проектів (соціальних, дослідницьких та ін.) [1].

Актуальною нині є точка зору Г. Костюка про те, що «виховання за своєю суттю – це керівництво індивідуальним становленням людської особистості»; «виховувати – це проектувати поступове становлення якостей майбутньої особистості і керувати здійсненням накреслених проектів» [3, с. 308]. Таким чином, особливого значення набуває проблема підготовки майбутніх педагогів до проектування сучасних виховних систем, де виховання є невід’ємною складовою освітнього процесу загалом.

Наукові засади становлення виховних систем обґрунтовано у працях В. Караковського, Л. Новикової, І. Осадчого, Н. Селіванової, Г. Сороки, Є. Степанова та ін.

У низці публікацій визначені шляхи і засоби підготовки майбутніх учителів до проектування виховної діяльності в школі (О. Безпалько, О. Дубасенюк, А. Капська, О. Коберник, І. Коновальчук та ін.)

Науковці інтерпретують виховну систему як:

- упорядковану цілісну сукупність компонентів, що сприяють розвитку особистості учня;
- цілісний соціальний організм, що виникає в процесі взаємодії основних компонентів виховання і має такі інтегративні характеристики, як спосіб життя колективу, його психологічний клімат;
- впорядковану цілісну сукупність компонентів, взаємодія і інтеграція яких обумовлює наявність в освітньої установи або його структурних підрозділу здатності цілеспрямованого та ефективно

сприяти розвитку особистості учнів [4].

Ми визначаємо виховну систему школи як комплекс взаємопов'язаних та взаємозумовлених основних компонентів (виховна мета, цілі, завдання, суб'єкти, діяльність і спілкування, взаємини, кадровий потенціал, взаємодія, життєвий простір), яка становить цілісну соціально-педагогічну структуру і забезпечує у процесі свого функціонування та розвитку становлення, реалізацію і самореалізацію особистості, її життєздійснення у фізичній, психічній, соціальній і духовній сферах.

Виховна система має низку спільних ознак з іншими соціальними системами. Їй властиві цілеспрямованість, цілісність, структурність, динамізм, взаємодія із середовищем та із системами нижчого і вищого порядку.

Проектування виховної системи школи ми розглядаємо як цілеспрямоване визначення насамперед програми життєдіяльності суб'єктів педагогічної взаємодії, всі компоненти якої взаємопов'язані між собою, складають цілісну структуру і забезпечують досягнення визначених цілей і задач виховання.

Досліджуючи підготовку майбутніх педагогів до проектування навчально-виховної діяльності, О. Коберник виокремлює організаційно-педагогічні умови, що уможливають успішне здійснення даного процесу: забезпечення взаємодії системного, особистісного та діяльнісно-зорієнтованого підходів до професійної підготовки педагогів; опанування студентами алгоритмом здійснення проектування навчально-виховної діяльності; поетапне навчання педагогів проектуванню педагогічної діяльності [2].

На наш погляд, доречним є розкриття сутності та структури виховної системи школи, як об'єкту наукового дослідження; еволюції понять «проект», «проектування», «метод проектів», «проектування виховної системи»; потенціалу педагогічного проектування в сучасних умовах. Ключовим завданням підготовки майбутніх педагогів до проектування педагогічної діяльності є, насамперед, визнання безперечного пріоритету побудови *гуманістичної виховної системи*, що сприятиме оптимальному розвитку сучасної української школи.

Список використаних джерел

1. Нова українська школа // Освіта України. – 23 серпня 2016 р.

2. Коберник О. Підготовка майбутніх учителів до застосування проектної технології у професійній діяльності // Проблеми підготовки сучасного вчителя : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол. : Побірченко Н.С. (гол. ред.) та ін.]. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2012. – Випуск 6. – Частина 2. – С. 98–105.

3. Костюк Г. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г. Костюк. – Київ: Радянська школа, 1989. – 609 с.

4. Сорока Г. Сучасні виховні системи та технології: [навч.-метод, посібник для керівників шкіл, учителів, класних керівників, вихователів, слухачів ПО] / Г. Сорока. – Х. : Веста : Вид-во «Ранок», 2002. – 128 с. – (Серія «Управління школою»).